

PETER ROBINSON

DANKBARE DOOD

LITERAIRE THRILLER

DCI BANKS

Over het boek

Voormalig universitair docent Gavin Miller wordt dood aangetroffen. Zijn lichaam is gedumpt op een verlaten spoor vlak bij zijn huis en in zijn broekzak vindt de politie £ 5000 cash. Banks en zijn team worden ingeschakeld en ontdekken al gauw dat niets in deze zaak voor de hand ligt.

Sinds hij enkele jaren daarvoor ontslagen werd in verband met seksuele intimidatie, heeft Miller een armzalig kluzenaarsbestaan geleid. Wel blijkt hij vijanden gehad te hebben, onder wie iemand die hij kende van de universiteit en die nog een rekening met hem te vereffenen had, en een mysterieuze dame met wie hij omging in de politiek woelige jaren zeventig.

Het duurt niet lang vooraleer Banks zaken opgraaft die misschien beter verborgen hadden kunnen blijven. Als hij bedreigd wordt omdat hij iets te dicht bij het vuur komt, realiseert hij zich dat er meer aan de hand is dan op het eerste gezicht lijkt...

Over de auteur

Peter Robinson werd geboren in Yorkshire, Engeland. Na zijn studie Engels verhuisde hij naar Canada, waar hij nog steeds woont. Met zijn boeken won hij tweemaal de Arthur Ellis Award, de Macavity Award, de Dagger in the Library, de Anthony Award, de Grand Prix de Littérature Policière en de Martin Beck Award. Bovendien werd hij benoemd tot London Sunday Times bestselling author. En *Overmacht* werd verkozen tot UK Crime Novel of the Year 2010.

Van dezelfde auteur

Verdronken verleden
Kil als het graf
Nasleep
Onvoltooide zomer
Vuurspel
Nachtlicht
Tegenstroom
Zondeval
Stille blik
Schijnbeeld
Woensdagkind
Drijfzand
Hartzeer
Duivelsgebroed
Overmacht
Zwanenzang
Dwaalspoor

Bezoek onze internetsite www.awbruna.nl voor informatie over onze boeken, volg @AWBruna op Twitter of bezoek onze Facebook-pagina [Facebook.com/AWBrunaUitgevers](https://www.facebook.com/AWBrunaUitgevers).

Peter Robinson

Dankbare dood

A.W. Bruna Uitgevers

Oorspronkelijke titel

Children of the Revolution

Copyright © 2014 by Eastvale Enterprises, Inc.

Published by arrangement with Lennart Sane Agency.

Vertaling

Valérie Janssen

Omslagbeeld

© Andy & Michelle Kerry / Trevillion Images

Omslagontwerp

Wil Immink Design

© 2014 A.W. Bruna Uitgevers

ISBN 978 94 005 0415 8

NUR 305

Voor Sheila

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden veeelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Voor zover het maken van reprografische veeelvoudingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16 h Auteurswet 1912 dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan Stichting Reprorecht (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.reprorecht.nl). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie, Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

‘Het verleden ligt als een nachtmerrie op het heden.’
Karl Marx, *Van republiek tot dictatuur: (de 18e Brumaire van Louis
Bonaparte)*

1

Tijdens de wandeling langs het in onbruik geraakte treinspoor zag inspecteur Alan Banks in gedachten onbewust twee jonge geliefden voor zich die elkaar gehuld in de rook van een stoomlocomotief op de voetgangersbrug voor hem kusten. Net iets uit *Brief Encounter*. Het stoomtijdperk was echter allang verleden tijd en hij was ook niet op weg naar de liefde; het was een sterfgeval onder verdachte omstandigheden.

Banks liep naar de groep in witte pakken gehulde leden van het team Forensische Opsporing die een stukje voorbij de brug naast een vanbinnen verlichte tent stond. Andere leden van de FO waren op de brug zelf aan het werk; de verroeste metalen zijanten waren zo hoog dat Banks alleen hun hoofd en schouders maar kon zien.

De plaats delict lag ongeveer een kilometer ten zuiden van het dorpje Coverton, pal tegen de grens van het graafschap Noord-Yorkshire op het noordelijkste punt van het Yorkshire Dales National Park tegenover het aan de andere kant van de A66 gelegen Barnard Castle. De enige manier om bij het lijk te komen, zo had Banks telefonisch te horen gekregen, was te voet langs het oude treinspoor of door het bos dat daar ongeveer vijftig meter verderop naar het oosten parallel aan liep.

Het treinspoor liep kaarsrecht door een smal, ondiep, U-vormig dal dat dwars door het landschap sneed. De met gras begroeide spoordijk liep aan beide kanten steil omlaag en hoewel er flink wat onkruid tussen het verwilderde gras groeide, had niemand er afgedankte kinderwagens, fietsframes of koelkasten gedumpt, zoals de bewoners in een stadse omgeving wel zouden hebben gedaan. De rails en spoorbielzen waren lang geleden al weggehaald en het treinspoor was tegenwoordig bestraat, ook al waren veel van de tegels gebroken of oneffen en zochten winterharde onkruidsoorten zich tussen de barsten door een weg naar boven. Banks vond dat die ene kilometer wel erg lang duurde, helemaal omdat de regen en wind door het met mensenhanden aangelegde dal

op hem inbeukten. Het enige menselijke onderkomen dat Banks tijdens zijn tocht tegenkwam, stond vlak voordat hij de brug bereikte aan de rechterkant: een kleine, vierkante cottage boven op de dijk.

Bij de eerste afzetting toonde Banks zijn politiepas aan de wachthoudende agent, die de afzettape voor hem optilde en hem een overall met capuchon en schoenhoezen overhandigde. Hij wurmde zich onhandig uit zijn regenjas en trok de beschermende spullen over zijn kleding heen aan. Dit was het terrein waar de leden van de FO en andere politiemensen wier aanwezigheid niet direct vereist was op de plaats delict wachtten tot ze werden opgeroepen. Alleen de hoognodige personeelsleden kregen toegang tot de binnenste afzetting en de tent zelf, en werden telkens in zo klein mogelijke groepjes toegelaten.

De FO was al druk bezig met het opstellen van extra lampen, aangezien het op die vroege ochtend in november bewolkt en grijs was. Banks stak zijn hoofd om het zeildoek heen en zag de coördinator plaats delict staan, Stefan Nowak, onberispelijk als altijd en droog, evenals dokter Burns, de politiearts, en brigadier Winsome Jackman, allemaal in een witte overall gehuld. Peter Darby, de politiefotograaf, zat op zijn hurken naast het lijk foto's te nemen met zijn oude bekraste Pentax en zijn ultramoderne digitale videorecorder hing in een waterdichte tas om zijn schouder. Ze draaiden zich op Darby na allemaal om naar Banks om hem te begroeten. De tent voelde opeens overvol aan en de klamme ruimte rook naar natte hond.

Banks zag het verwrongen lichaam van een uitgemergelde, oude man in een grijs windjack en blauwe spijkerbroek op zijn rug op de grond liggen. Zijn nek was in een onmogelijke hoek gedraaid, één arm was omgebogen in tegenovergestelde richting van wat het had moeten zijn en een vlijmscherpe botpunt stak door de spijkerstof aan de binnenkant van het rechterdijbeen naar buiten. De kleren waren nat van de regen. Banks vroeg zich af hoe lang hij daar al lag.

‘Oké,’ zei Banks tegen Winsome. ‘Wat is er gebeurd? Praat me even bij.’

‘Het lichaam is gevonden door een vrouw die haar hond uitliet,’ zei Winsome zonder in haar opschrijfboekje te kijken. ‘Of eigenlijk door haar hond. Om zeven over halfnegen om precies te zijn.’

Banks keek op zijn horloge. Het was vijf over tien. ‘Dat is wel heel precies.’

‘Ze is een gepensioneerd onderwijzeres. Waarschijnlijk gewend om

regelmatig op haar horloge te kijken om te zien of de les al bijna is afgelopen.’

Banks lachte. ‘Ik heb er nooit bij stilgestaan dat de leraren misschien wel net zo’n hekel aan de lessen hadden als wij. Ik dacht vroeger altijd dat ze alleen maar waren bedacht om ons te vervelen en terroriseren.’

‘Kinderen hebben vaak een zeer egoïstische kijk op de wereld.’

‘Haar naam is Margery Halton, inspecteur,’ zei een stem vanachter het stuk zeildoek voor de ingang van de tent. ‘Sorry dat ik u onderbreek, maar ik ben agent Barry Kirwan, wijkagent in Coverton. Ik was als eerste ter plaatse. Margery kent me. Ze is meteen bij mij thuis langsgekomen, en ik ben met haar mee terug hiernaartoe gegaan, en toen ik zag wie het was, heb ik het aan de meldkamer doorgegeven.’

Banks liep terug naar de ingang en dook onder het stuk zeildoek door naar buiten. ‘Waar is ze nu?’

‘Een van de burgersurveillanten heeft haar naar huis gebracht, inspecteur. Ze was nogal overstuurd.’

‘Dat verbaast me niets,’ zei Banks. ‘Wie was hij?’

‘Zijn naam is Gavin Miller.’

‘Hier uit de buurt dus?’

Kirwan wees naar de spoordijk. ‘Hij woonde in dat oude seinwachtershuisje even verderop aan de andere kant van de brug. U hebt het op weg hiernaartoe vast wel gezien.’

Banks draaide zich om en keek naar de lage cottage waar hij zo-even langs was gekomen. Pittoresk was nog de vriendelijkste omschrijving. ‘Wat weet je over hem? Wat voor werk deed hij?’

‘Ik weet niet echt veel over hem, inspecteur. Hij kwam maar weinig onder de mensen. Was erg op zichzelf. Een beetje een vreemde snuiter vonden de mensen hier uit de omgeving hem. Een kluizenaar. Kwam niet veel buiten. Ik weet niet hoe hij aan de kost kwam.’

‘Nabestaanden?’

‘Geen flauw idee. Hij woonde daar in zijn eentje. Ik neem aan dat er wel iemand zal zijn...’

‘Hoe lang woonde hij daar al?’

‘Hij had het huis een jaar of drie, vier geleden gekocht. Het stond toen al een aardig tijdje te koop. De markt zat in die tijd muurvast en volgens mij heeft hij het voor een mooi bedrag gekregen. Zoals u zelf wel zult zien is het niet echt groot.’

Banks wierp een blik op de spoordijk en het betegelde spoor. ‘Wat

is dit precies voor een plek, Kirwan? Waar wordt hij voor gebruikt? Komen hier veel mensen? Hoe toegankelijk is hij?’

‘Vroeger reed hier een stoptrein totdat Dr. Beeching hem aan het begin van de jaren zestig ophief. Dat was natuurlijk voor mijn tijd. Hoe dan ook, sindsdien hebben ze hem dus gewoon laten... nou ja, dat kunt u zelf ook wel zien. In het zomerseizoen wordt hier bij goed weer nog wel gewandeld – we zitten niet al te ver van de *Coast-to-Coast*-route vandaan – en er komen ook nog weleens wat spoorwegfans, maar in de huidige weersomstandigheden zijn dat er nooit veel. Zoals u wel kunt zien, is het een vrij geïsoleerd liggende plek die in feite nergens naartoe gaat.’ Hij wees naar het terrein achter de tent. ‘Als je in zuidelijke richting loopt, kom je na ongeveer anderhalve kilometer bij een ingestort viaduct. In het oosten ligt aan de andere kant van de spoordijk Lark Woods en er is een kronkelend bospad dat door het bos langs de rivier terugvoert naar de achterkant van het parkeerterrein in het dorp. Met de auto kom je niet verder dan tot op een kilometer hiervandaan, tenzij je het gebied heel goed kent. Er zijn wel verharde paden en laantjes, bijvoorbeeld de toegangsweg tot het seinwachtershuisje, maar die zijn niet bij iedereen bekend en ze leiden geen van alle direct van of naar Coverton of welke andere plaats dan ook.’

‘Het zou dus kunnen dat hij hier al een tijdje ligt zonder te zijn opgemerkt?’

‘Dat denk ik wel. Hoewel niet langer dan een paar dagen, zou ik zeggen.’

‘De hele nacht?’

‘Dat is heel goed mogelijk, ja.’

Banks bedankte Kirwan, ging de tent weer in en keek Winsome aan. ‘Oké, hoe is het hier precies gegaan?’

‘Agent Kirwan belde om een sterfgeval onder verdachte omstandigheden te melden en raadde ons aan deze plek snel af te dekken voor het geval er nog forensische sporen waren die moesten worden veiliggesteld. Toen ik op de plaats delict aankwam, was het meteen al vrij duidelijk dat het slachtoffer niet dood was neergevallen als gevolg van een hartaanval tijdens het hardlopen, dus... nou ja, dat kunt u zelf ook wel zien.’

Peter Darby stond op. ‘Ik ben hier wel klaar,’ zei hij, en hij verliet de tent.

Banks richtte het woord tot dokter Burns. ‘Enig idee waar we hier mee te maken hebben, doc?’

Burns wees langs het openhangende tentdoek naar de brug. ‘Gezien zijn verwondingen en de houding van het lichaam lijkt het erop dat hij van de brug is gevallen. Ik denk niet dat hij is verplaatst, maar ik heb nog geen kans gehad om hem helemaal te onderzoeken op lijkvlekken. Dokter Glendenning zal je later een nauwkeuriger antwoord kunnen geven wanneer hij de autopsie uitvoert. Zoals je kunt zien, zijn de zij-kanten van de brug vrij hoog, hoogstwaarschijnlijk ter bescherming van de boerderijdieren die daar oversteken, of vroeger overstaken, dus het is bijzonder twijfelachtig dat hij per ongeluk is gevallen. Het is een val van zo’n tien meter, hoog genoeg om het soort verwondingen te veroorzaken dat zijn lichaam op de verharde ondergrond heeft opgelopen. Een gebroken nek en diverse gebroken botten. Ook is hij veel bloed verloren uit een hoofdwond. En door de beenbreuk, natuurlijk.’

‘Allemaal veroorzaakt door de val?’

Dokter Burns zweeg even. ‘Het zou kunnen. De meeste wel.’

‘Aha,’ zei Banks. ‘U kunt zeker niets met zekerheid zeggen?’

‘Nog niet.’

‘Is er enige reden om aan te nemen dat iemand hem heeft geduwd?’ vroeg Banks. ‘Hem misschien eerst op zijn hoofd heeft geslagen? Of neigt u eerder naar zelfmoord?’

‘In dat laatste geval wil je natuurlijk weten waarom ik je helemaal hiernaartoe heb laten komen op deze ellendige maandagochtend?’

‘Iets in die richting, ja.’

‘Nou, er staat nog helemaal niets vast,’ gaf Burns toe. ‘Het enige wat ik kan zeggen is dat ik betwijfel of het een ongeluk was. Als hij niet zelf is gesprongen, moet iemand hem over de rand hebben gegooid.’

‘Is de val zo diep dat hij, of iemand anders, er zeker van kon zijn dat hij zou overlijden?’

‘Nee,’ zei dokter Burns. ‘Met een beetje meer geluk had hij slechts een paar kleinere botten gebroken. Zo’n val is moeilijk te voorspellen. We hebben allemaal weleens gehoord van iemand die een val van grote hoogte heeft overleefd. Alleen is hij bijzonder ongelukkig terechtgekomen. Zoals ik net al zei, zijn de gebroken nek en de dijbeenfractuur hem fataal geworden. Het femur heeft de slagader in het bovenbeen doorboord. Bijzonder akelig. Hij is leeggebloed. Het zal snel zijn gaan, en met die gebroken nek was hij tegen die tijd vermoedelijk be-

wusteloos en misschien zelfs wel verlamd. Waarschijnlijk heeft hij geen pijn gevoeld, alleen een soort toenemende gevoelloosheid.

Banks verhief zijn stem, zodat agent Kirwan buiten de tent hem kon horen. 'Is er een manier om van de brug bij het treinspoor te komen zonder te springen?'

'Ja,' zei Kirwan. 'Het is wel een beetje steil, maar je kunt aan beide kanten langs de spoorlijn naar beneden klimmen. In dit weer is de kans wel groot dat je het grootste deel van de afstand op je achterste naar beneden glijdt. Er loopt een iets beter pad naar de cottage, een paar treden die in de aarde zijn uitgehakt.'

'Dus als het opzettelijk is gebeurd, wist de moordenaar waarschijnlijk dat hij naar beneden kon komen om zijn slachtoffer af te maken als de val dat niet had gedaan? Ook al hield dat in dat hij op zijn achterwerk naar beneden moest glijden?'

'Ja,' antwoordde Kirwan.

'Is er zoiets als een zelfmoordbriefje gevonden?' vroeg Banks aan de dokter.

'Nee, niets.'

'Is er al iemand bij de cottage wezen kijken?'

'Nog niet, inspecteur,' zei Winsome. 'We hebben op u gewacht.'

Banks wierp een blik op Nowak. 'Hoe denk jij erover, Stefan?'

'Ik weet het nog niet,' zei Nowak in zijn onberispelijke, enigszins pedante Engels waarin zijn lichte Poolse accent alleen zo nu en dan hoorbaar was in de cadans. 'Dit weer maakt het ons aardig moeilijk. We zijn er nog mee bezig, maar tot dusver hebben we geen vinger- of voetafdrukken op de brug gevonden, iets wat je wel zou verwachten als hij zich op de zijkant heeft gehesen en zelf is gesprongen, maar die kunnen best zijn weggespoeld. Het heeft vannacht bij vlagen flink geregend. De zijwanden zijn van verroest metaal en het loopgedeelte van houten planken, dus we hadden toch al enorm veel geluk moeten hebben gehad om na de regen van afgelopen nacht nog iets te vinden.'

'Hoe zwaar denkt u dat hij is?' vroeg Banks.

'Om en nabij de vijftig kilo, gok ik,' antwoordde Burns.

Banks dacht even na en vroeg toen aan Nowak: 'Hoe groot is de kans dat er nog sporen worden gevonden op de plaats delict?'

'Die kans bestaat altijd,' antwoordde Nowak, 'zelfs in dit weer. Geen vinger- of voetafdrukken, zou ik zeggen, tenzij iemand via dat bospad

is gekomen. De bomen daar bieden wellicht enige beschutting tegen de regen.'

'Bandensporen?'

'Daarvoor geldt hetzelfde. Door de regen kan de grond zachter zijn geworden en kunnen er nog afdrucken zichtbaar zijn, maar het heeft de hele nacht vrij hard geregend en de kans is groot dat het water bijna alles heeft weggespoeld wat er vóór die tijd is achtergelaten. Maar we doen ons best.'

'Daar twijfel ik niet aan. Bloed? DNA?'

'Dat is mogelijk. Verdund, moeilijk te vinden, maar misschien niet helemaal weggespoeld.'

'Ik zie dat jullie zijn handen hebben ingepakt,' zei Banks tegen de arts. 'Daar al iets gevonden? Huid onder een nagel, bijvoorbeeld?'

'Moeilijk te zeggen aan de hand van een oppervlakkig onderzoek,' zei dokter Burns. 'Hij was een nagelbijter.'

Banks luisterde even naar het geroffel van de regen op het zeildoek en liet alles op zich inwerken. De tent lekte. Er gleden waterdruppels langs zijn nek naar beneden. Hij had zijn capuchon moeten opzetten, realiseerde hij zich een beetje te laat.

Uiteraard was het best mogelijk dat de man zelf was gesprongen. Moorden waren zeldzaam in dit afgelegen deel van het graafschap. Als hij echter inderdaad zelfmoord had willen plegen, waarom zou hij dan een methode hebben gekozen die volgens Burns geen succes garandeerde en mogelijk heel veel pijn en zelfs verlamming tot gevolg kon hebben?

'Enig idee hoe lang hij hier al ligt?' vroeg Banks. 'Hoe lang hij al dood is?'

'Het was een kille nacht,' zei dokter Burns, 'en dat zal het proces van lijkverstijving en verrotting hebben vertraagd. Voor zover ik echter kan zien, zijn de tegels onder het lichaam tamelijk droog. Er zijn ook geen sporen zichtbaar van aantasting door dieren. Ik zou zeggen sinds gisteravond laat, om en nabij een uur of twaalf.'

'Hoe laat is het hier begonnen te regenen?'

'Gisteren? Rond middernacht,' zei Kirwan buiten de tent.

'Laten we eens aannemen dat hij gisteravond tussen tien uur en middernacht is gestorven,' zei Banks. 'Als hij hier niet naartoe was gekomen om zelfmoord te plegen, wat deed hij dan op een verlaten voetgangersbrug niet eens zo heel ver bij zijn eigen voordeur vandaan met iemand die hem wilde vermoorden?'

‘Misschien wist hij niet dat die ander hem wilde vermoorden,’ zei Winsome. ‘Het kan zijn dat ze ruzie hebben gekregen en spontaan begonnen te vechten. Of misschien werd hij wel opgewacht. Hij had zijn windjack aan. Hij was erop gekleed om naar buiten te gaan.’

‘Goed opgemerkt. Alleen ligt de brug ten zuiden van zijn cottage. Niet ver ervandaan, dat klopt inderdaad, maar waarom zou hij zelfs maar een klein stukje in zuidelijke richting naar de brug lopen als hij van plan was naar het dorp te gaan? Kirwan zei dat er van de cottage een redelijk begaanbaar pad langs de spoordijk naar beneden loopt. Dan zou het meer voor de hand hebben gelegen dat hij voor die route had gekozen, tenzij hij natuurlijk zin had in een wandeling door het bos. En als hij niet van plan was naar Coverton te gaan, waar kan hij dan wél naar op weg zijn geweest?’ Banks keek naar Kirwan. ‘Je zei net dat er in zuidelijke richting helemaal niets is, alleen een ingestort viaduct. Heb jij enig idee?’

‘Nee, inspecteur,’ zei Kirwan. ‘Het is allemaal erg onlogisch. Het was nergens voor nodig om in zuidelijke richting te lopen en de brug over te steken als hij in noordelijke richting wilde gaan. Er is daar tot kilometers in de omtrek niets te vinden, alleen maar platteland. Hooguit een paar boerderijen.’

‘Wat had hij allemaal in zijn zakken zitten?’ vroeg Banks.

‘Ik vroeg me al af wanneer u daarover zou beginnen,’ antwoordde Winsome. Ze haalde een plastic zakje voor bewijsmateriaal uit het krat naast haar. ‘Voor het merendeel de gebruikelijke dingen. Alles is netjes in een apart zakje gestopt, verzegeld en genoteerd. Een portemonnee met één creditcard en een verlopen rijbewijs op naam van Gavin Miller, een biljet van vijf pond en een paar bonnetjes van de Spar in Coverton en de Bargain Booze in Eastvale. Een gsm, sleutels, een zakmesje, wat muntgeld, een pakje Silk Cut en een goedkope gasaansteker. Verder was dit er nog.’ Met een enigszins theatraal gebaar haalde ze een goedgevulde envelop tevoorschijn en toonde ze Banks de inhoud. Voor zover hij kon zien, bevatte hij een stapel bankbiljetten van vijftig pond, de nieuwe met Boulton en Watt op de achterkant. ‘Contant geld,’ ging Winsome verder. ‘In totaal vijfduizend pond. Ik heb het geteld. Niet bepaald iets wat je nodig hebt voor een wandelingetje door het bos, lijkt mij. Dat is dus de reden dat we u op deze elendige maandagochtend helemaal hiernaartoe hebben laten komen, inspecteur.’

Banks floot even. ‘Juist ja. Ik neem aan dat we beroving dus wel kunnen uitsluiten?’

Er was geen garage tegen Gavin Millers cottage aangebouwd, maar er lag wel een betegeld stukje grond naast met de juiste grootte en vorm voor een kleine auto. Er stond echter geen auto op. Banks nam zich voor om na te gaan of Miller er een bezat. De brug was veel te smal, zelfs voor de smalste sportauto, maar vóór de cottage verbreedde het ruwe paadje zich en Banks ging ervan uit dat het vermoedelijk uitkwam op een van de plaatselijke wegen die tussen de niet-omheinde weilanden door liepen, zoals Kirwan al had gezegd. Het kwam in elk geval nog het dichtst in de buurt van een doorgaande weg. Iedereen die het gebruikte om bij het huis van Gavin Miller te komen, moest er waarschijnlijk wel van tevoren van op de hoogte zijn en dat wees er dan weer op dat als het pad was gebruikt de kans groot was dat de aanvaller Miller kende en hem daar al eens eerder had bezocht. Dergelijke speculatie moest echter wachten tot later, totdat de FO Banks meer informatie had gegeven om mee te werken en Banks met zekerheid wist of Miller zelfmoord had gepleegd of dat er iemand anders bij betrokken was geweest. Zo op het eerste gezicht kon Banks nergens aanwijzingen vinden dat er recent een auto over het pad had gereden.

De piepkleine tuin was helemaal gebruikt voor het kweken van kruiden. Banks had die zomer zelf ook een kruidentuintje aangelegd en hij herkende tijm, dille, peterselie, rozemarijn en bieslook. De sleutel draaide moeiteloos om in het slot en het was aangenaam om uit de regen naar binnen te kunnen. Banks en Winsome hadden nog steeds hun beschermende overall en handschoenen aan, zodat ze Gavin Millers huis vluchtig konden doorzoeken zonder de plaats delict aan te tasten voordat de FO arriveerde om het huis binnenstebuiten te keren.

Banks tastte naar de lichtknop en vond deze rechts van de deur. Een matte gloeilamp aan het plafond verlichtte een kleine woonkamer met net voldoende ruimte voor een paar versleten donkerbruine leunstoelen, een kleine boekenkast, een open haard compleet met betegelde haard en schoorsteen, en een bureau bij het raam dat door de groezelige, door motten aangevreten vitrage uitzicht bood op het voetpad en de weilanden ten zuiden van de cottage met aan de linkerkant nog net zichtbaar de spoordijk, het bos en de brug. De beige vloerbedekking bevatte twee grote wijn- of koffievlekken in de vorm van Australië en

Afrika, het behang liet bij het plafond op een aantal plekken los en aan de muren met rozenmotief hingen een paar abstracte posters in een goedkope lijst. Op de schoorsteenmantel en het bureau stonden geen familiefoto's. De kille kamer rook naar muffe sigarettenrook alsof hij al een tijdje niet was gelucht of gestofzuigd, en het laagje stof op de schoorsteenmantel en het bureau bevestigde dit. Banks herinnerde zich dat Miller een pakje Silk Cut in zijn zak had gehad.

Het bureau was duidelijk recent nog gebruikt, want de stoflaag was verstoord en de computer die erop stond was helemaal niet stoffig. De aan-uitknop brandde, de screensaver toonde wervelende psychedelische patronen en op de vensterbank stond een vierkant, zwart wifkastje met gestaag brandende blauwe lampjes. Er stond een groene metalen asbak naast met het logo van John Smith's Bitterbier erop en daar zaten een paar uitgedrukte sigaretten in met donkerbruin gevlekte filters. Banks wierp een begerige blik op de computer. Het apparaat bevatte mogelijk informatie die hem kon helpen erachter te komen wat er met Gavin Miller was gebeurd, maar hij wist wel beter dan het aan te raken. Als je een computer aantreft op een plek die in verband kan staan met een mogelijk misdrijf, ga je de zoekgeschiedenis van de gebruiker niet controleren; dat laat je over aan een expert.

Banks en Winsome doorzochten de lades van het bureau en vonden daar postpapier, USB-sticks, oude back-up-cd's, opladers en verschillende verbindingssnoertjes. In een van de zijlades stuitte Banks op een envelop vol oude foto's: een of ander popfestival met heel in de verte een podium; een knokpartij tussen een groep stakers en politie in beschermende kleding; een studentendemonstratie; een stad die Banks niet herkende met hoge gebouwen die glinsterden in de zon; een groep mensen buiten voor een modern gebouw; nog meer groepen mensen in restaurants en op een strand; bergen en een beschutte baai; een donkerblauw meer dat de dennenbomen op de heuvels eromheen weerspiegelde met op de achtergrond besneeuwde bergtoppen. Dat was alles: een paar zwart-witte, een paar in kleur, geen portretten, geen data, geen namen en geen enkele aanwijzing dat Miller ze had genomen.

De boeken waren voornamelijk paperbackedities van Britse en Europese literaire klassiekers, van *Robinson Crusoe* tot *De vreemdeling*. Er was ook een plank bij met literatuurkritiek en algemene non-fictie: Sartres *Het zijn en het niet*, Kierkegaards *De ziekte tot de dood*, F.R. Leavis' *The Great Tradition*. Zware kost, dacht Banks bij zichzelf.

Een deur met een kapotte kruk gaf toegang tot de keuken met daarachter een piepklein toilet en een wasbak. De keuken was opvallend netjes, de vaat stond afgewassen in een druiprek naast de gootsteen en het aanrecht was schoongeveegd. Er lag niet veel eten in de koelkast, alleen wat verlepte broccoli en een plastic bakje met een restje kip tikka masala. Banks kon er moeilijk wat van zeggen. Als iemand de moeite zou nemen om een blik te werpen in zijn koelkast, zou hij daar vaker wel dan niet dezelfde aanblik aantreffen, alleen liet Banks de plastic bakjes achterwege. Het groene krat bij de deur zat vol lege wijnflessen – goedkope wijn, zag Banks – met daartussenin een paar whiskyflessen, eveneens goedkope merken die vaak in de aanbieding waren bij de Bargain Booze. Het had er veel van weg dat Miller vaak thuisbleef om te drinken. Als hij echt zo'n kluzenaar was als agent Kirwan had gesuggereerd, dronk hij waarschijnlijk het liefst in zijn eentje.

Een smalle, kale trap leidde naar de eerste verdieping met twee slaapkamers en een badkamer met een kleine douchecabine. Een korte blik in het medicijnkastje onthulde slechts de gebruikelijke zaken: scheermes, scheercrème, Elastoplast en een verzameling zonder recept verkrijgbare medicijnen zoals paracetamol, Alka-Seltzer en maagzuurremmers. Er stonden ook twee alleen op recept verkrijgbare medicijnen: een oud potje zware pijnstillers, nog steeds halfvol, en een iets recentere met Ativan, onder de tong in te nemen. Banks kon nergens een tandenborstel, tandpasta of deodorant ontdekken.

De ene slaapkamer was groot genoeg voor een tweepersoonsbed, kledingkast en ladekast, en was duidelijk de kamer waar Miller had geslapen. Het bed was niet opgemaakt, en lag vol met ondergoed, sokken en T-shirts. Op het nachtkastje lag een mp3-speler met daarnaast een glas water waar een dode vlieg in dreef en een digitale wekkerradio. Banks zette de radio aan. Die was afgestemd op Radio 2.

Winsome huiverde. 'Het is hier wel een beetje fris, hè?'

'De radiator staat niet aan,' zei Banks. 'Hij zal elke cent wel hebben moeten omdraaien.'

'Met vijf mille op zak?'

Banks haalde zijn schouders op.

De tweede slaapkamer was zo te zien Millers hobbykamer, in zekere zin vergelijkbaar met Banks' televisiekamer in Newhope Cottage. Er stonden een goedkope laptopcomputer en de alomtegenwoordige flatscreentelevisie met een surround sound-systeem van goede kwali-

teit dat ook was aangesloten op een pick-up. De meeste apparaten waren vrij oud, zag Banks, minstens drie of vier jaar, wat voor elektronica oud is. Gavin Millers muziekcollectie begon en eindigde met de jaren zestig en begin zeventig, en bestond voornamelijk uit platen. Er zat veel bij van Soft Machine, Pink Floyd en Jimi Hendrix, en ook heel wat van Grateful Dead, sommige elpees zaten zelfs nog in plastic ingepakt.

‘Een *Dead Head*,’ mompelde Banks.

‘Sorry?’ zei Winsome.

Banks wees naar de rij langspeelplaten, cd’s, dvd’s en uitvergrotingen van de hoezen van *American Beauty* en *Live/Dead* aan de muur. ‘Zo noemen ze mensen die fanatieke fan zijn van Grateful Dead. Vroeger werd de naam gebruikt om mensen aan te duiden die de band van optreden naar optreden volgden. Hoe oud was Miller? Heb je dat opgezocht?’

‘Negenenvijftig,’ zei Winsome.

‘Allemachtig!’ zei Banks geschokt, omdat Miller bijna van zijn eigen leeftijd bleek te zijn. ‘Hij zag eruit alsof hij in de zeventig was.’

‘Dat krijg je van een zwaar leven, inspecteur.’

Banks staarde haar onderzoekend aan en vroeg zich af of dit een van haar typische cryptische waarschuwingen was. ‘Dan heeft hij er wel zo’n beetje de juiste leeftijd voor,’ zei hij ten slotte. ‘Voor Grateful Dead en zo.’

‘Bent u er ook een, inspecteur? Een *Dead Head*?’

Banks lachte. ‘Ik? Nee. Ik luister er weleens naar, meer niet. En niet zo brutaal, graag. Ik ben ook nog geen negenenvijftig. Het ziet er trouwens niet naar uit dat er hier is ingebroken, hè? Er zaten geen beschadigingen op de deur en alle elektronica staat er nog. Het is weliswaar oud spul, maar zou op een rommelmarkt waarschijnlijk toch nog wel wat opleveren. En een verzamelaar heeft vermoedelijk best wat over voor sommige van die elpees.’

‘Hoeveel inbrekers kent u die een waardevolle elpee als zodanig herkennen?’ vroeg Winsome.

‘Wellicht heeft Coverton een iets intellectueler inbrekersgilde?’

Winsome wierp hem een geringschattende blik toe. ‘De kans is groot dat als iemand hier had ingebroken hij naar iets specifiek op zoek was en geen interesse had in een stapel oude platen en posters. En ook dat hij slim genoeg was om het huis binnen te komen en achter te laten zoals het was.’